

การศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิชาการสำนักงานกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1

นายบุญเลิศ ยิ้มแย้ม

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-381-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016720

I10311877

A STUDY OF THE PERFORMANCE OF THE ACADEMIC AFFAIR TEACHERS
ATTACHED TO PRIMARY SCHOOL CLUSTERS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION ONE

Mr. Bunloet Yinyam

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1990
ISBN 974-577-381-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 1

โดย

นายบุญเลิศ ยิ้มแย้ม

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

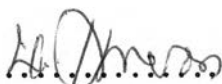
อาจารย์สวัสดิ์ จงกล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอต)

.... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

.... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

มุลเลขิต ยัมแย้ม : การศึกษาการปฏิบัติงานของครูวิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1
(A STUDY OF THE PERFORMANCE OF THE ACADEMIC AFFAIR TEACHERS ATTACHED
TO PRIMARY SCHOOL CLUSTERS UNDER THE JURISDICTION OFF THE OFFICE OF
NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION ONE)
อ.ที่ปรึกษา : อ.สวัสดิ์ จงกล, 224 หน้า. ISBN 974-577-381-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของครู
วิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 1

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน งานที่ครูวิชาการสำนักงานส่วนใหญ่
ปฏิบัติคือ การผลิตสื่อการสอนโดยปฏิบัติด้วยการประชุมครู เพื่อผลิตสื่อการสอนที่ศูนย์วิชาการจังหวัดจัด และ
ประชุมการผลิตสื่อต้นแบบที่ศูนย์วิชาการกลุ่ม การปฏิบัติงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน งานที่ครูวิชาการสำนักงาน
ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ จัดเก็บรักษาหนังสือของห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนโดยปฏิบัติด้วยการลงทะเบียนหนังสือ
วารสารทุกเล่มและหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่เข้าห้องสมุด การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการปฏิบัติงานของครู
วิชาการกลุ่มงานที่ครูวิชาการสำนักงานส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ร่วมประชุมกับครูวิชาการกลุ่มในกิจกรรมที่
เกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการโดยปฏิบัติด้วยการจัดประชุมจัดทำข้อสอบวัดผลประจำภาคเรียนและปลายปี
การปฏิบัติงานทางวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากประธานและหัวหน้าสำนักงานกลุ่ม งานที่ครูวิชาการ
สำนักงานส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ จัดทำโครงการพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์

ปัญหาในการปฏิบัติงาน ได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนและการจัดเก็บ
รักษาหนังสือและสื่อการสอน ขาดพหุหนะในการบริการหนังสือและสื่อการสอนขาดงบประมาณในการวางแผน
และบุคลากรไม่มีเวลาเพียงพอในการปฏิบัติงาน

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้จัดทำ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

BUNLOET YIMYAM : A STUDY OF THE PERFORMANCE OF THE ACADEMIC AFFAIR TEACHERS ATTACHED TO PRIMARY SCHOOL CLUSTERS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION ONE. THESIS ADVISOR: MR.SWAT CHONGKOL, 224 PP. ISBN 974-577-381-6

The purpose of this research was to study the performance and problems conducted by academic affairs teachers attached to primary school clusters under the jurisdiction of the Office of National Primary Education commission, educational region one.

Research findings were as follows.

1. Performance of the academic teachers attached to primary school clusters mostly conducted were 1-1) instructional aids production was made by organizing workshop for teachers to produce instructional aids prototype at academic resource centres at provincial and school cluster levels; 1-2) school cluster library services were conducted by book, newspaper and journal registration and running service for teachers, 1-3) assistance to support school cluster teachers' activities organized by school cluster academic affairs teachers was the organization of workshop for constructing summative tests at the end of the term and final tests, 1-4) Others responsibilities additionally assigned from the chairman and head of the school cluster office mostly done was the improvement of the standard of teaching mathematics.

2. Problems faced by most academic teachers were 2-1) shortages of qualified personnel in instructional aids construction, and installment and maintenance of books and instructional aids; 2-2) lack of vehicles for conveying library and instructional aids services given to teachers; 2-3) insufficiency of budget for plan preparation; and 2-4) responsible personnel did not have adequate time to carry out the assignment.

ภาควิชา ..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต ..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และผู้วิจัยได้รับคำแนะนำที่ดีจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม คณาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือการวิจัย จึงขอกราบขอบพระคุณท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และครูวิชาการสำนักงาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นายแพทย์ มาโนชน จันทรศร กองออร์โธปิดิก โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ที่ให้การรักษาให้ทุเลาจากอาการป่วย เพื่อนนิสิตภาควิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้กำลังใจ คุณทรง คุณละเอียด ดำริห์ชอบ คุณทวี ยิ้มแย้ม ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา และบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย จึงขอขอบพระคุณ ณ ที่นี้ด้วย.

บุญเลิศ ยิ้มแย้ม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ล
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
การนำเสนอผลการวิจัย.....	9
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
การจัดกลุ่มโรงเรียน.....	11
ภารกิจของกลุ่มโรงเรียน.....	19
การบริหารงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	22
ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	24
การบริหารศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	25
การวางแผนดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	29
การจัดทำ ผลิต ค้นคว้า ทดลอง ปรับปรุง เกี่ยวกับวิธีการสอน.....	33

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 2 การให้บริการ เครื่องมืออุปกรณ์สื่อการสอน หนังสือ และสิ่งพิมพ์.....	38
การจัดระบบ เก็บรักษา เครื่องมืออุปกรณ์สื่อการสอน หนังสือ และสิ่งพิมพ์.....	39
การจัดทำสถิติข้อมูลศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	40
การให้ความรู้ แนะนำ ส่ง เสริม เกี่ยวกับการผลิตและการใช้ อุปกรณ์สื่อการสอน.....	41
การประสานงานและการประชาสัมพันธ์.....	45
การสนับสนุน เครื่องมืออุปกรณ์และสื่อ เพื่อพัฒนาบุคลากรและงานอื่น ๆ ของกลุ่มโรงเรียน.....	47
การประเมินผลและการรายงานผล.....	47
ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา.....	50
จุดมุ่งหมายของห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา.....	50
องค์ประกอบสำคัญของห้องสมุด.....	52
คุณสมบัติของบรรณารักษ์.....	53
การจัดมุมหนังสือในโรงเรียนประถมศึกษา.....	55
ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.....	57
การวางแผนดำเนินงานห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน.....	59
การผลิตหนังสือเด็ก.....	60
การจัดเก็บซ่อมแซมบำรุงรักษาหนังสือ.....	61
การบริการหนังสือ.....	65
การจัดกิจกรรมห้องสมุด.....	68
การจัดทำสถิติการใช้ห้องสมุด.....	72
การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด.....	73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	84
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	84
วิธีดำเนินการวิจัย	84
4	
การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	91
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	94
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงาน	143
5	
สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	156
รายการอ้างอิง	179
ภาคผนวก ก	187
ภาคผนวก ข	189
ภาคผนวก ค	194
ประวัติผู้เขียน	224

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม แยก เป็นรายจังหวัด.....	85
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่ง ไป-รับคืน	87
3	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	91
4	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการวางแผนดำเนินงานศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิชาการกลุ่ม.....	94
5	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการดำเนินการผลิต ค้นคว้า ทดลอง เกี่ยวกับสื่อและเทคนิค วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	98
6	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการจัดระบบ เก็บรักษาสื่อการเรียน หนังสือให้ เป็นหมวดหมู่.....	101
7	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการจัดระบบบริการสื่อการเรียน การสอน หนังสือ และสิ่งพิมพ์.....	104
8	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการจัดทำสถิติข้อมูลที่ทำ เป็นในการ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของกลุ่ม โรงเรียน.....	105
9	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการให้ความรู้ แนะนำ ส่ง เสริม การใช้อุปกรณ์สื่อการเรียน ตลอดจน เทคนิควิธีการแก่ครูภายในกลุ่ม โรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง.....	108
10	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการสนับสนุน เครื่องมือและสื่อ เพื่อพัฒนาบุคลากรและงานอื่น ๆ ของกลุ่มโรงเรียน.....	111
11	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการประสานงานกับ ศูนย์วิชาการจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ตลอดจน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง.....	112
12	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการประเมินผลและรายงานผล การปฏิบัติงานศูนย์วิชาการกลุ่มให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ.....	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการวางแผนงานห้องสมุด กลุ่ม โรงเรียน เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	116
14	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการดำเนินการผลิตและ จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด.....	118
15	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการจัดระบบ เก็บรักษาหนังสือ ให้เป็นหมวดหมู่.....	121
16	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการจัดระบบบริการ หนังสือและสิ่งพิมพ์.....	124
17	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการจัดทำสถิติข้อมูล เกี่ยวกับ ห้องสมุดกลุ่ม โรงเรียน.....	127
18	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการให้ความรู้ แนะนำ ส่งเสริมการใช้หนังสือและสื่อการสอน ตลอดจนเทคนิควิธีแก่ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้อง.....	128
19	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการสนับสนุนหนังสือและสื่อ เพื่อพัฒนาบุคลากรและงานอื่น ๆ ของกลุ่ม โรงเรียน.....	131
20	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการประสานงานกับหน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง.....	133
21	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการประเมินผลและรายงานผล การปฏิบัติงานห้องสมุดกลุ่ม โรงเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ.....	135
22	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติด้านการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่ม.....	137
23	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติงานทางวิชาการอื่น ๆ ตามที่ได้รับ มอบหมายจากประธานหรือหัวหน้าสำนักงานกลุ่ม.....	141
24	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานศูนย์วิชาการกลุ่ม โรงเรียน...	143
25	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานห้องสมุดกลุ่ม โรงเรียน.....	148

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติกรช่วยเหลือสนับสนุน การปฏิบัติงานของครูวิชาการกลุ่ม.....	153
27	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากประธานหรือหัวหน้าสำนักงานกลุ่ม.....	155

สารบัญแผนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 1	โครงสร้างและระบบการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน.....	14
แผนภูมิที่ 2	การปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา.....	21
แผนภูมิที่ 3	การบริหารภายในศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	25
แผนภูมิที่ 4	ขั้นตอนการผลิต.....	37
แผนภูมิที่ 5	การหมุนเวียนหนังสือห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน แบบที่ 1.....	66
แผนภูมิที่ 6	การหมุนเวียนหนังสือห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน แบบที่ 2.....	67
แผนภูมิที่ 7	การหมุนเวียนหนังสือห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน แบบที่ 3.....	68